

Abonamente:

IN RUSIA

3 luni: 7 R. 50 c.

IN ALTE ȚĂRI:

3 luni: 15 Lei

ARDEALUL

(TRANSILVANIA)

Gazetă națională. Iese de trei ori pe săptămână.

Director: Dr. ONISIFOR GHIBU

Prim-Redactor: Dr. Ion Mateiu.

PLATA

PENTRU RECLAME

după

INVOCALĂ

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA

Chișinău,

Ulița Gogol No. 39.

UN BLĂSTĂM

Cum au primit Moldovenii pe frații lor din Transilvania la Chișinău.

O întâmplare dureroasă și rușinoasă a avut loc la Chișinău în ziua de 6 Ianuarie 1917. Această zi va fi scrisă cu cele mai urâte litere în istoria neamului nostru. Cu prilejul acesta, în această zi, s'a dat o nouă dovadă despre starea tristă în care popoarele străine au adus neamul nostru prin asuprirea de veacuri la care erau supus. Purtați de mas de străinii răuvoitori, Moldovenii din Basarabia și-au bătut joc în această zi într'un chip ne mai pomenit. de frații lor transilvăneni. cari treceau prin Chișinău.

Vi se va scula părul în cap și vi se va cutremura carnea pe trup, iubiți cetitori, când veți vedea din cele următoare, în ce dureroasă stare i-au adus dușmanii neamului nostru pe frații moldoveni. sălbătăcindu-i întru atâta, încât, ca un nou Cain, ei au vărsat sânge, ucigând pe frații lor.

Popor nenorocit... Când vei învăța să te ferești de străin și să te lipești de fratele tău? Sau încă nu s'a umplut paharul și neamul nostru e osândit să înghită și mai de parte otrava omoritoare?

Noi vom povesti întâmplarea dureroasă așa cum o găsim tipărită în gazeta *Cuvânt Moldovenesc*, pentru că n'am voi să se zică, că luăm partea fraților transilvăneni și probozim pe frații moldoveni.

Iată cele petrecute:

Trecerea oștilor transilvănene.

Noaptea spre Bobotează trecea spre România un eșalon de soldați români transilvăneni. Acești români, frați de-un sânge cu noi, au fost demult robiți de Ungaria; când s'a început războiul de azi, Ungaria i-a trimis pe dânsii să se bată cu Rușii și cu Moldovenii; dar ei n'au vrut să se lupte cu noi și s'au dat în plen.

Când România a pornit războiul împotriva Austro-Ungariei, ca să-i scoată din robie pe Românii de acolo, frații transilvăneni, pleni în Rusia au sărit să dea ajutor României, ca să alipească țara lor la România. Ei s'au strâns și au întocmit vr'o 12 batalioane de soldați bine muștruiți și bine învățați. Aproape toate batalioanele acestea au trecut la frontul românesc cu pace. Încă astăvară noi am scris în gazeta noastră, cum atunci au fost întâmpinați în Chișinău acești voinici, cari plecau la frontul românesc, ca să-și scoată țara de sub jugul unguresc. Au fost întâlniri frumoase și mișcătoare.

Acuma când trecea eșalonul cel de pe urmă, moldovenii noștri i-au întâmpinat altfel. O rușine mare s'a întâmplat pentru tot neamul moldovenesc și în istoria lui s'a scris una din cele mai negre și mai urâte pagini.

Dar să urmăim cu povestirea întâmplării. Aveau nenorocirea sârmanii frați ai noștri să treacă prin Chișinău, când aici s'a așezat un cuib de bolșevici, în frunte cu Perper, Kaabac, Șpult, Lemberg și alți streini, cari n'au nimic cu țara noastră și totuși vreau să fie stăpâni ei. Acești streini se zic, că-s trimise aici de trei milioane de ostași și țărani, dar nimeni nu știe de unde și cum au fost ei aleși de trei milioane de oameni, când întreaga noas-

tră Basarabie are numai 2 milioane și jumătate de locuitori.

Oprirea eșalonului transilvănean.

Când a sosit eșalonul de soldați transilvăneni cam 850 de oameni, cu trei ofițeri și un colonel, comisarul bolșevicilor dela gară a oprit trenul și a dat poruncă ca transilvănenii să și predea arma, zicând că și românii fac așa cu rușii la Iași. Transilvănenii au răspuns că ei nu pot să predea armele fără porunca consulului român, sau cel francez, și au rugat să fie chemați la stație aceștia. Inșă bolșevicii au răspuns că românii t.e. bue îndată să predea arma, căci altfel va fi rău.

Provocația potlogărească.

Simțind în aceeași vreme că ei n'au nici o dreptate, ce-au făcut „bolșevicii” noștri?

Ei au trimis la oștile moldovenești din Chișinău veste că au venit români să cuprindă orașul. Această minciună s'a răspândit îndată și a tulburat pe toți ostașii din oraș. Căci în vremea de pe urmă se vorbea că Sfatul țării vrea să aducă în țară oști românești ca să ia toate slobozeniile înapoi. Asta iarăși este o minciună, deoarece, vorba era să se aducă după porunca lui Șcerbacev, comandantul frontului românesc, oști ucrainiene, ceho-slovice și, dacă numai n'ar fi de ajuns de aceștia, apoi atunci să se aducă și de cele românești, dar nu ca să se ieze slobozeniile, ci ca să se păziască magazinele și scladurile de pâine și drumurile de fer. Bolșevicii venetici s'au folosit de svonorile acestea și au spus o minciună, iar după aceasta au cărpit-o cu alta.

Vărsarea de sânge.

Venind la gară, ostașii noștri moldoveni îi întrebau pe transilvăneni, de ce au venit și ce vor să facă. Aceștia le răspund că vin dela Kiev și merg la Iași și că s'au oprit să mănânce și apoi au să plece înainte. Dar aici un potlogar, care

nu-i aflat încă, dar care trebuie să fie descoperit și pedepsit, ia și trage din pușcă. Asta a fost un semn pentru începutul luptei. Și ce să știți, oameni buni, că transilvănenii n'au vrut de loc să se bată, iar ai noștri, și mai ales prostii de moldoveni, trăgeau din puști și din mitraliere, cum n'au tras nici la front în nemți.

Predarea Românilor în plen.

Românii atunci îndată s'au dat în plen (prizonieri) zicând că nu vor să verse sânge fratesc. Dar moldovenii noștri nu s'au mulțumit cu asta și au prins a-i bate pe transilvăneni. Mă podidesc lacrimile și nu pot ținea condeiul, ca să scriu, cum s'au luptat amăgiții de moldoveni cu frații lor. Nici nu voiau să i asculte și să i înțeleagă. Li băteau, îi batjocoriau, îi prădau, îi desbrăcuară, și desbrăcați, flămânzi și sângerăți, i-au pornit pe ulițele Chișinăului, răzând de ei, că sunt mămăligari și așa mai departe. Streinii rădeau de asta și se bucurau ca nici odată. că văd bătaie și neînțelegere între acești frați de sânge.

Bolșevicii, luând armele dela români, au prins a zice, că mai vin încă români și trebuie apărat de ei Chișinăul. Deci au împărțit armele românilor la toate lepădăturile din Chișinău. Toți hoții au căpătat puști și acum putem să ne închipuim ce va fi în orașul nostru pe viitor. Apoi s'a prădat și un depozit (sclad) de arme și iar s'au dat puști, dar de acum mai mult la acei cari se înscrisese mai demult la „crasnaia gvardiia”, adică la pricașici, croitori, ciobotari și alții.

Aeroplan deasupra Chișinăului.

N'apucase bine să se liniștească orașul după întâmplarea de dimineață, și deasupra Chișinăului s'a arătat un aeroplan. El era atât de sus, că era greu de spus cu bună samă al cui era aeroplanul acesta. Ear voinicoșii japanași din Chișinău, nu știu pentru ce, au stărnit, că aeroplanul acesta e românesc.

Și unde nu s'a început de pretutindeni, din toate ogrăzile împușcături în aeroplan. Vitejii noștri atunci numai bine primiseră puști și se învățau a trage. Părea că în oraș au intrat vrăjmași și se da cea mai mare luptă, așa împușcau și din tunuri și din puști.

Și la urma urmei ce a eșit din aceasta: firește, că aeroplanul, cari se ținea foarte sus și care poate era din ale noastre, n-a suferit de loc, ear în târg de așchile de bombe, care cădeau de sus în jos, au fost uciși și răniți câțiva oameni!

Lupta cu . . . stelele și cu luna.

Starea tulbure din Chișinău, care a fost o urmare a provocației cu transilvănenii a dus la aceea, că soldații ruși și moldoveni toată noaptea spre 7 Ianuarie au luptat împotriva... aerului, a stelelor și a lunii! Cum s'a petrecut această luptă grozavă, vă vom spune îndată.

Se știe, că stăpânirea Republicii Moldovenești a dat voce unei comisi a țărilor în ovărășite — Franța, Anglia, America și România, să deschidă la Strășeni niște depozite de pâine; aceste scladuri sunt păzite de câteva zeci de români. Sara spre 7 Ianuarie agenții bolșevicilor au dat o telegramă mincinoasă cumcă la Strășeni, au venit două esaloane de români, cari au de gând să vie și să cuprindă Chișinăul. Îndată spre Strășeni s-au pornit oști din Chișinău. Ajunzând acolo, românii, ce păzeau scladurile, au fost înconjurati și prinși.

Aducându-i în Chișinău, s'a spus, că a fost o luptă mare și că ai noștri au luat o mie de pleniți, care degrabă vor sosi în târg, dar că mai vin mulțime de români — ca vre-o 8—10 mii de oameni.

Ostașii au început îndată a eși din oraș înarmați, dar fără ofițeri, fără povață, fără plan. Au început a bate și tunurile. Amurgise și nimeni nu știa și nu înțelegea nimica. Așa s'au bătut bolșevicii noștri toată noaptea, împușcând în stele și în lună, ear a doua zi, când s'a trimis să se vadă, unde s românii. ni-

ări nu s'a găsit nici urmă e Român. Numai satele Gidighiș și Petrecani erau stricate de bombele tunurilor noastre și câțiva oameni au fost răniți și uciși tot de bombele noastre.

Prada banilor.

Cum s'a dovedit a doua zi, toată gălăgia din noaptea spre 1 Ianuarie a fost ridicată de bolșevici numai pentru ca să fure niște bani în Chişinău se află o comisie, alcătuită din delegații Franței, Angliei și Americii. Această comisie cumpără pâine și alte bucate și avea vre-o 2 milioane de ruble bani gata în Chişinău. În noaptea când s'a dat grozava luptă pe frontul Chişinăului împotriva stelelor și lunii, a venit o ceată de soldați în casa, unde erau banii comisiei pomenite și a luat banii. După spusa directorului — președinte, P. Erhan, se poartă șvonuri, că 150 mii din bani aceștia, de acuma sunt dați de bolșevici polcului întâ moldovenesc, ca să-l cumpere. Noi însă credem, că ostașii noștri nu-s până la atâta de necinstiți, ca să fie cumpărați și vor dovedi-o aceasta, sprijinind Sfatul Țării și ne ascultând pe acia, cari se îndeletnicesc sub vuetul puștilor cu prădarea banilor streini.

Așa, oameni buni, s'au petrecut lucrurile în Chişinău și să nu-i credeți de loc pe aceia, cari spun altfel. Căci aceia sânt cumpărați și și-au vândut cinstea pe bani, dușmanilor ne mului nostru.

Iată așa au serbat frații de un sânge Boboteaza în anu 1918.

Dar să vede că așa a fost scris să se întâmple. Cine știe dacă aceasta întâmplare n'a trebuit anume să aibă loc, pentru a deschide turoara ochii — că țării aceștia îi trebuie o altfel de rânduială.

TOPORUL ȘI PĂDUREA

Intr'o pădure veche, în ce loc nu ne pasă,
Un țaran se duse să-și iea lemne de casă.
Trebue să știți însă, și pociu să dau dovadă,
Că pe vremea aceea toporul n'avea coadă.
Ast-fel se încep toate: vremea desăvârșește
Ori ce inventă omul, ori ce spiritul naște.
Așa țaranul nostru numai cu ferul 'n mână,
Incepă să slujească pădurea cea bătrână.
Tufani, palteni, ghindari, se îngroziră foarte:
„Tristă veste, prieteni, să ne gătim de moarte,”
Incepură să zică, „toporul e aproape!”
„In fundul unei sobe țaranu-o să ne'ngroape!”
— „E vre unul d'ai noștri cu el ca să-i ajute?”
Zise un stejar mare ce avea ani trei sute,
Și care era singur ceva mai la o parte?
— „Nu.” — „Așa fiți în pace: astă dat' avem parte;
„Toporul și țaranul alt n'o să isbutească,
„Decât să ostenească.”
Stejaru — avu dreptate.

După multă silință, cercări îndelungate,
Dând în dreapta și 'n stânga, cu puțin sporire,
Țaranul se întoarse fără de isbitură.
Dar când avu toporul o coadă de lemn tare.
Putefi judeca singuri ce tristă întâmplare.

Istoria aceasta, de-o fi adevărată,

Imi pare că arată,
Că în fieș-ce țară
Cele mai multe rele nu vin de pe afară;
Nu le aduc streinii; ci ni le face toate
Un pămîntean d'ai noștri, o rudd sau un frate.

G. Alexandrescu.

Comitetul național al Românilor din Austro-Ungaria.

Comitetele naționale din Transilvania și Bucovina nu mai funcționează dela izbucnirea războiului cel mare.

Nimeni nu mai vorbește astăzi în numele poporului nostru din monarhia austro-ungară.

În astfel de împrejurări trebuia ca în locul celor rămași acasă sub călcăiul Ungurului, să vorbească Românii cei liberi aflători în Rusia și în România, ca prizonieri, ca voluntari și ca refugiați. Trebuiau să vorbească aceștia, pentru ca Europa să știe ce voim.

În acest scop s'a ales în ziua de 2 Ianuarie la Odesa, un *Comitet național al Românilor din Austro-Ungaria*, care să lucreze mână în mână cu comitetele de acelaș fel ale

celorlalte naționalități, pentru ajungerea scopului obștesc. Acest Comitet național intră ca o secție în *Comitetul Central al Naționalităților asuprite din Austro-Ungaria cu reședința în Chiev.*

Membri ai Comitetului românesc au fost aleși domnii: *Octavian Goga, Dr. G. Boiulescu, Dr. Onisifor Ghibu, Dr. Iancu Meșianu, Alexandru Lăpădatu, Dr. Iancu Nistor (bucovinean), Dr. Victor Deleu, Dr. Mihail Popovici, Octavian Tăslăuanu și Sever Bocu* (cei din urmă patru militari).

Despre însemnătatea acestui comitet vom convorbi mai pe larg în alt număr al gazetei noastre.

NUMAI OASTEA STRĂINĂ NE POATE MÂNTUI.

Văzând ne mai pomenita ticăloșie și anarhie în care a ajuns Basarabia, gazeta Cuvânt Moldovenesc, al cărei redactor e vicepreședinte al Sfatului Țării, strigă în numărul ei din urmă: **Numai oastea străină ne poate mântui.**

Intr'adevăr hojiile cele multe, anarhia nemărginită și ticăloșia fără păreche care domnește în întreaga țară, n'au alt leac decât o oaste străină disciplinată și energetică. Cu cât va veni mai degrabă această oaste, cu atât se va mântui mai degrabă Basarabia.

Cum se otrăvesc sufletele în zilele noastre.

În zilele turburi de acum s'au ivit pe la toate răspântiile oameni cari batjocoresc România în chipul cel mai urât. Ei spun că România e roabă la boeri, că țaranul român n'are nici pământ, nici drepturi și că Regele Ferdinand e de vină că țara nu-și poate dobândi drepturile și libertățile democratice.

Cei cari vorbesc astfel de lucruri sunt sau niște rătăciți sau niște mincinoși. Din parte-ne ținem să spunem cel puțin pe seama fraților noștri ardeleni cari aleargă cu mile de bună voie să-și ver-e sângele pentru România mare de mâne, că toate vorbele de mai sus sunt neadevărate. Dacă până la război boerilor au fost tari și mari în România, de-acum vremea lor a trecut. Par-

lamentul român a hotărât să dea țaranilor aproape tot pământul care până acum era în mâna boierilor. Țaranii sunt pe deplin mulțumiți acum cu soarta lor în privința pământului. Iar în privința politică obștească (vot universal), așa că după război nu boierii vor h țări soarta țării, ci toți fiii ei și deci mai ales țaranii, cari sunt cei mai mulți la număr.

În ce-l privește pe Regele Ferdinand, ceea ce spun dușmanii României este un neadevăr strigător la cer. Nu este astăzi în întreaga Europa un rege (orașu) mai democratic decât regele român El și-a dat întreg pământul țaranilor, El s'a lăpădat de ru'eniiile lui din Germania, El a ascultat glasul poporului, El este un adevărat părinte al poporului. El a îndurat dinpreună cu poporul lui toate nenorocirile. Întrebați pe orice Român cinstit, dacă nu este așa? Să știe toți cei cari batjocoresc România, că dacă Regele n'ar fi un om în toate privințele la culmea chemării lui, apoi Românii, ar fi știut și ei cum să-l alunge din Seauu, căci în trecutul lor au alungat destui Domni. Dar nu numai că ei nu l-au alungat, dar ei îl iubesc cu căldură și sunt gata să înfrunte moartea pentru el, precum copiii buni sunt gata să indure orice pentru părinții lor.

Că Ferdinand e rege și nu președinte pe Republică? Dar asta pe noi nu ne supără, căci mai sunt destui regi în Europa cari își duc popoarele la fericire.

Nu aceea hotărăște: ce o și cum se numește cel ce stă în fruntea unei țări, ci cum se poartă el? Anglia are și ea rege, și nimeni acolo nu se gândește la republică. Franța e republică, dar pentru aceea nici un francez n'a fost atât de lipsit de omenie, încât să sfătuiască pe Englezi, pe Italiani, pe Români, pe Belgieni, sau pe Sârbi ca să-și dea jos de pe tron pe regii lor și să se facă republicani. Dinpotrivă, Franța republicană s'a purtat cum nu se poate mai frumos cu aceste țări, precum și cu regii lor.

Să știți deci fraților ardeleni că aceia cari vorbesc despre România vorbe ca cele de mai sus, nu sunt oameni de omenie. Ei sunt plătiți de Nemți și de alte lifte, ca să ne dezguste față de mama noastră, fără de care nu vom mai putea trăi în viitor. Sfatul nostru este ca să-i învățați minte cum veți ști voi mai bine pe aceia, cari vin să vă otrăvească sufletele cu minciuni de ac stea sfruntate.

SCRISORI DIN PRIBEGIE

VI.

Viața noastră era sarbădă și posomorâtă. Ne simțiam așa de părășiți, încât sufletul nostru căuta mereu un sprijin, o rază de lumină care să ne ridice din întunerecul desnădejdiei și să ne îndrepteze cugetele spre zări mai senine. Puterea rugăciunii își făcea loc tot mai larg în noi și dorul după slujba dumnezească devenia tot mai nepotolit. Niciodată n'am înțeles mai bine ca acum însemnătatea covârșitoare a bisericii pentru întărirea obiectivului, ajunși pe marginea prăpastiei.

Ne-am îndreptat spre biserică, dar aici troparele noastre răsunau în limbă străină. Și atunci am văzut ce putere tainică este limba în care crescusem. Prin bunăvoința preotului rusesc, am dobândit puțința să ascultăm odată pe săptămână slujba ro-

mânească. Cea dintâi s'a ținut Vineri în 18 August cu trei preoți. A fost una din zilele luminate ale pribegiei noastre.

Pierdusem, totul și în pustiu sărac ce ne înconjura, biserică ne rămăsese singura mângâiere sufletească. De aceea ruga dela altar ni se părea mai sfântă, iar cântările ce se înălțau duioase dela strană aveau acum o dulceață nemărginită. Ne vedeam pe o clipă în bisericile noastre din Ardeal, cu lumânările de ceară înaintea vechilor icoane sfinte, unde de-atâtea ori ne-am închinat cu evlavie și ne-am plecat ghenuchele spre rugăciune fierbinte, cerând celui de sus ocrotirea neamului nostru. În cuprinsul lor tălmăit am găsit scapare nădejdiele noastre și s'au întărit credința asupriților în soșirea izbăvirii. Chipul lor îl ve-

deam acum limpede și iubirea pentru ele ne covârșia sufletele înduioșate.

Când ne vom întoarce iarăș la altarele voastre mântuitoare?

Dar bucuria acestor ciasuri de liturghie n'o simțeam numai noi, ci ea se resfrângea și asupra Moldovenilor, cari niciodată n'au putut auzi cuvântul lui Dumnezeu în limba lor. La început le venia neobicinuit să asculte slujbă românească, dar treptat inima lor se încălzia tot mai mult de farmecul nou ce se răspândia în biserică prin limba strămoșească. Fețele li se lumina, ochii li străluciau în lacrimi și cruci adânci de mulțumire, mișcau trupurile lor infiorate.

Vor rămânea multă vreme în amintirea noastră, clipele mișcătoare dela aceste slujbe, pe cari Moldovențele evlavioase le sorbiau c'o fericire cerească.

Suspinele ce ieșiau în răstimpuri din inimile lor, zugrăviau toată dragostea aprinsă ca să-lăsluia în acești frați, aproape pierduți, pentru limba noastră.

Ce minuni ar face biserică și

scoala românească în mijlocul lor! Ar fi cea mai mare binefacere din câte li s'ar putea dărui. Noi avem nădejde, că partidul național din Basarabia se gândește la ei cu toată stăruința, spre a-i scoate din primejdia înstrăinării desăvârșite.

Abia înoiți sufletește prin aceste ceasuri de slujbă, începeau pentru noi iarăș zilele de neschimbată morocâneală.

Pribegii se adunau în fiecare zi la magazia înnegrită din mijlocul satului. Răzimați în bătele lor de salcă ori grămădiți pe prispa de scânduri corojite, ei să frământau în gânduri negre, întrebau de mersul războiului asupra căruia nu mai știau nimic în lipsă de gazete românești; doar slovenirile din rusește ale păr. Rudiciuc ori ale studentului Piteiu, de ne mai dau câte-o știre nelămurită. Incolo sbuciumări dureroase într'o grozavă desorientare. Toți căutau să afe unde și în ce chip vor petrece iarna, care-i amețea cu umbrele ei negre, de moarte.

Ajutorul de 1 Rublă ce ni se

da era prea mic într'o vreme când pâinea costa atâta, când ouăle se vindeau cu 15 copeici, iar untul și laptele creșteau în preț zi de zi. Pribegii n'aveau bani, iar puțința de-a câștiga ceva cu învățătura lor de carte, era tăiată. Atunci s'a petrecut unul din acele lucruri zguduitoare, pe cari numai primejdii-rea vieții le scoate la iveală: conducătorii poporului din Ardeal, au intrat în rândul lucrătorilor cu mâinile.

În Gruscaia preoți și învățători cărau zile întregi la snopi din câmp, dormiau pe paie în grădini, spalau rufe în apa murdară a pârâului ori învățau în sudori grele la mașinile de treerat, pe plată mică și cu hainele înegrite de colbul ce-i înecă.

La Visca 10 preoți s'au învoit să meargă ca tăietori de lemne într'o pădure cu 180 de Ruble pe lună, având să doarmă în bordee și să-și facă singuri mâncarea. Profesori și funcționari au ținut de cornele plugului pe o moșie întinsă, cu 4 Ruble pe zi fără mâncare. Și Doamnele noae-

Dela prizonierii noştri din Siberia

Primum următoarele rânduri:

Onoraţilor Domni!

Eu, subscrisul, vă mulţesc foarte frumos, de gazeta trimisă cu icoana lui Mihai Viteazul, care a unit o dată pe toţi Români în singură împărăţie. — Precum vrem acum să ne dăm laolaltă pentru veşnicie, şi să facem o împărătie dela Nistru până la Tisa, să între Regele Românilor Alba-lulia şi la Turda, ca ca Mihai Viteazul.

Foarte tare m'am bucurat, de gazeta „Ardealul”, care m'a însufleţit nespuse de mult şi am aşteptat, să-mi mai trimiteţi un număr, că eu voesc să-l abonez. — Îndată ce voi primi încă un număr!

Fraţilor Refugiaţi! Iată din fundul Siberiei vă trimit această carte şi vă aduc la cunoştinţă, veşti dela prizonierii noştri, cari sunt foarte mulţi pe aici. În oraşul Omsk, la înlemnarea locotenentului nostru Iuga G., am hotărât, că şi noi prizonierii români, cari lucrăm şi câştigăm bani, să contribuim la fondul de ajutorare al prizonierilor Români morboşi şi invalizi din spitale şi agăre.

D-l Locotenent a primit bani pentru ajutorare şi dela Ghiev, dar am voit, că şi noi să mai adăogem la aceia. S-au adunat numai dela noi de aici vr'o 300 ruble, pe cari apoi iam predat d-lui Locotenent, să-i împărţească când împărţeşte alte ajutoare. D-l Locotenent avea de mai înainte însemnaţi pe toţi morboşii din spitale. Şi apoi am format o comisie, care să meargă pe la ei şi să le deie ajutor. Într'un spital unde e doftor un Ceh, şi pazitorii încă Cehi, am împărţit mai multe ajutoare şi morboşii foarte sau bucurat de ele şi ziceau, să ajute D zeu României să alipiască la

sine pe toţi Români din ţara Ungurească. Ne am dus apoi la alt spital unde e doftor un Neamţ din Austria, şi ajutorii sunt Unguri. Aici am păţit o mare ruşine, că morboşii nu vreau să spună că-s Români. Şi despre cari ştiam mai dinainte şi voiam să-i ajutam, să le dăm bani, ei nu voiau să primească şi să rugau să-i ştergem dintre Români, căci îi vor omori Ungurii şi Nemţii, îndată ce ne vom depărta noi de acolo. Şi plângeau să-i ştergem dintre Români, căci ei de când au fost conşcrişi de ofiţerul Iuga de aici, de atunci nu mai au pace cu Ungurii şi cu Nemţii,

Fraţilor Refugiaţi! Vedeti câtă frică au băgat Ungurii şi Nemţii în neamul nostru, în cât nici în fundul Siberiei nu mai pot răsufla, nici aici unde toate popoarele sălbatice încep a se organiza şi a cere drepturi. Români noştri mulţi nu se pot scutura de frica şi groaza ce au băgat în ei Ungurii.

Vă rog fraţilor să nu vă fie jale de câteva numero de gazetă şi trimiteţi pe la prizonierii întunecaţi de prin Siberia, doară se vor mai trezi, dacă vor ceti gazete. Dar vă rog să scrieţi în gazeta „Ardealul”, că noi voluntarii români voim să alăturăm la România nu numai Ardealul, ci toate comitatele româneşti din Ungaria. România atunci va fi întreagă, dacă va fi ale ei şi Banatul, Aradul, Bihorul, Satmarul, Maramurăşul, adevă pe tot locul până la Tisa.

Numai „Ardealul” va fi prea puţin, şi Români iară ar fi ciungăriţi. Noi voim pe toţi Români până la Tisa, aşa să se scrie în gazetă, şi aşa să ştie toată lumea! Să nu creadă, că numai în Transilvania sunt Români.

Să ne vedem cât de îngrabă la Chişinău,

Omsk, luna Decembrie 1917

Voluntarul Român:

Pavel Lungu.

Lămurire. În legătură cu scrisoare voluntarului nostru Pavel Lungu, suntem datori să-l urim pe cetitorii noştri că vorbind de Ardeal noi niciodată nu ne-am gândit să uităm pe Români cari locuiesc în Banat, Bihor, Satmar, Maramurăş şi până la Tisa. Dacă n'am amintit totdeauna cu numele şi aceste ţinuturi, pricina este, că voiam să fim mai scurţi la vorbă. Insa noi când zicem „Ardealul” înţelegem pe toţi Români din Ungaria. Ba înţelegem mai mult de cât atâta. Deoarece Ardealul sau Transilvania este leagă ul neamului nostru întreg, de câteori scriem acest nume seump, ne gândim la Români de prin toate ţările, pe cari dorim să-i vedem străni iară în jurul vetrei părinteşti cum erau odinioară. Aşadar „Ardealul” închipuieşte steagul de luptă şi de uniune al neamului românesc de pretutindeni.

În numele lui vieşim şi numai prin izbânda lui se va îndeplini visul nostru cel sfânt.

DOINA

*Doină, doină, cântec dulce,
Tu cuprinzi atâta jule,
Câtă apă se revarsă
În spre Dunăre, la vale.*

*Viersul tău ne fură lacrima
De la Tisa până la mare,
Căci în el plânge durerea
Suferei seculare.*

*Taina ta ca s'o pătrundă
În adâncul streinului cântă,
Grăul tău îl înţelegem
Numai noi, în lumea toată!*

Alexandru T. Stamatiad.

Cetiţi şi răspândiţi printre toţi Români gazeta **România Mare**, foaia voluntarilor români din Austro Ungaria. Gazeta iese odată pe săptămână la Kiev şi costă 4 ruble pe an. Redacţia şi administraţia: Kiev; Corpus Rumânschi Dobrovoletev.

Serbarea naţională dela Soroca

A treia zi de Crăciun, Miercuri, 27 Decembrie s'a făcut la Soroca cea dintâi petrecere moldovenească, întocmită de lectorii noştri de acolo, ajutaţi de câţiva Moldoveni şi Moldovence cu tragere de inimă pentru treburile moldoveneşti. Sala „Clubului” era înţesată de privitori, dornici de a vedea un spectacol moldovenesc. Mulţi din ei însă se temeau să nu se facă de ruşine în faţa streinilor cari încă veniseră în mare număr la petrecere. Se temeau anume că un „spectacol” moldovenesc nu va putea nici când să se măsoare cu spectacolele „ruseşti” cu care erau deprinşi până acum. Pe cât au fost însă de neliniştiţi înainte de începerea programului, pe atât erau de împăcaţi şi mândri după ce programul s'a măntuit cu cea mai frumoasă şi deplină izbândă. Mulţi erau cu lacrimi de bucurie şi mândrie în ochi, iar alţii nici nu mai puteau vorbi de înduioşare. „Aşa ceva n'a mai văzut Soroca de când e zidită ea”, ziceau unii. „Acum vedem şi noi”, ziceau alţii, „că în adevăr ne putem mândri cu numele nostru de Moldoveni!” Până şi streinii, cari au fost de faţă, au fost încântaţi, deşi nu toţi o spuneau. — Păcat că nu e în Soroca o sală mai mare, potrivită pentru astfel de petreceri, căci mulţi n'au putut să ia parte, din pricină că biletele erau vândute toate încă înainte cu 2—3 zile.

Programul s'a început cu poeziile „Grăul Neamului”. „Adio Moldovei”, declamate de d-l I. Iliş. Tot dânsul a mai declamat şi anecdotile „Şaua Ţiganului” şi „Lună ori soare?” de Speranţă. D-şoara E. Anastasiu a declamat trei poezii de Soricu, iar d-l V. Sgardan „Ţăranul” de P. Halippa. D-şoara A. Sgardan a cântat cu multă simţire două ro-

manţe, o arie din o operă şi un cântec popular din Ardeal. D-l M. Bulat două romane, iar d-l Candid Muşlea trei cântece populare din Ardeal. D-l Alexandru Maica a declamat cu mult sentiment „Mama lui Ştefan cel Mare”, iar de încheiere într'un frumos costum ciobănesc: „Mioriţa”, care a plăcut foarte mult.

Partea a doua a spectacolului a fost „Florin şi Florica”, operetă în 1 act de V. Alexandri, în care a jucat d-na Olimpia Boeriu şi d-nii: Mih. Baciu şi C. Muşlea. Piesa a fost jucată foarte bine şi a plăcut mult.

Dansul s'a început cu o frumoasă „horă”, ţinând până a doua zi dimineaţa la ceasurile 9, când lumea s'a împărţiat mulţămită şi încântată de acest spectacol frumos. Se cuvine să pomenim în cuvinte de laudă pe d-na Domnica St. Marcoci şi pe d-l Ştefan Marcoci, patronii serbării, cari au fost neobosiţi şi nu au cruţat nimic, numai pentru ca spectacolul să reuşiască întru toate de minune.

De acum începutul s'a făcut, ghişa s'a spart, şi le dorim Sorocenilor izbândă şi pentru alte serbări naţionale.

Corespondent.

Arestarea ministrului României dela Petrograd.

Bolşevicii ajungând la cârma Petrogradului, s'au gândit să curme războiul cu Nemţii şi să se puie de pricină cu întovărăşii. Astfel pe când vorbeau de pace la Brest-Litovsk, făceau război înlăuntrul ţării, arestând pe domnul Diamandi ministrul României. Ci că şi România ar fi arestat pe căpeteniile bolşevicilor de la Iaşi, cari voiau să poruncească Românilor să joace după cum le flueră ei. Fireşte că Români au mai multă minte şi nu-şi bat joc de cine calcându-şi cuvântul ca Ruşii, dar nici pe „tovarăşi” nu i-au lăsat să mai jăfuiască şi cea mai rămas din biata Moldova stoarsă de ei până la măduvă.

tre au ieşit în ţarina străină, ca în dogoarea soarelui să scoată cartofi şi sfeclă de dimineaţa până seara.

Fruntaşi ai ţării mele, ce blăstăm greu vă paşte! N'a fost de ajuns că v'aţi părsit gospodăriile voastre înfloritoare aproape goi, că un an de zile aţi îndurat lispuri şi suferinţe ce nu se pot spune, ca mai apoi să treceţi şi în Rusia cu sufletul zdrobit.

A trebuit acum, din pricina foamei, să vă jertfiţi mândria şi să vă închinaţi în mâinile noastre pălăntul străinului, ca nişte pălămaşi bătuţi de Dumnezeu.

Ardeal nenorocit, vino şi-ţi vezi apostolii îndurerăţi, cu fruntea plecată în ţărâna neagră a stepelor ruseşti! Idealul naţional le-a pus pe umeri cea mai jalnică din toate umilintele ce pot încerca un suflet omenesc.

Şi această stare de robie fa-raonică, i-a silit să se îndrepteze către aceia, cari îşi luaseră sarcina ocrotirii lor.

În rânduri drepte se înşirau pe hârtie jalbele şi durerea le-a fost ascultată. Soarta noastră se

îmbunătăţise, dar cu vestea ei a trebuit şi de astă dată să se amestece veninul conducătorului în paharul amarăciunilor noastre. Sfântă mângâiere, ce balsam răcoritor ai fi tu pentru noi în aceste locuri triste, dacă ai tresări într'o inimă aleasă, simţitoare şi frăţească! Aşa ne rămâne numai dorul tău şi amintirea — când vom fi la casele noastre — a icoanelor negre cari ne-au întunecat zilele de pe aici...

Acum înţelegem adevărul, că mângâierea trebuie căutată în noi, în muncă organizată. Ne-am aşternut la lucru fără autorizaţie.

Preoţi cu îndemănare practică ca Babeş şi Manta ori cu stăruinţă minunată ca dr. Oct. Popescu au strâns hrană, au făcut depozite, au adus paie şi lemne de încălzit. Lucrurile apucau pe o cale bună, menită să înlăture primejdiile iernii. Alţi sau îngrijit de hrana sufletească a coloniilor, prin conferinţele obşteşti, la cari pribegii alergau cu sete.

Ce simţăminte deosebite îţi treziau în suflet adunările învăţă-

torilor, la cari uneori luau parte şi preoţii, şi în cari se vorbea cu căldură despre biserica şi şcoala românească a Ardealului de mâne.

Dragostea pentru şcoala noastră prigonită să dusesse cu pribegii până la Elisabetgrad. Şi cine ştie dacă în reformele şcolare noastre viitoare nu va fi vr'una, care să se fi frământat tocmai în desbaterile noastre din Rusia.

Retraiam zilele frumoase ale conferinţelor învăţătoreşti din Ardeal, cu discuţiile lor serioase sincere şi pline de avânt.

Chiar aici s'a făcut şcoală pentru copiii refugiaţilor, povăţuită de V. Ivan şi E. Babeş cu cărţi aduse din Chişinău. Slova latinească se scria cu sânge în mirarea Moldovenilor, dintre cari mulţi îşi arătasera dorinţa s'o înveţe. Şi ne-am făcut în tăcere propoveditorii alfabetului nostru prin casele acestor fraji uitaţi, cari aveau destulă isteţime să înveţe litera străbună. Se minunau de frumuseţea ei în împotrivire cu cea rusească şi nu în-

cetau a ne cere povaţa acestei taine a scrisului românesc.

Dragostea de biserică a dus la alcătuirea unui cor sub conducerea studentului N. Colan şi în scurt timp liturghia în 4 voci se cânta în biserica rusească spre bucuria noastră şi mângâierea Moldovenilor.

La 1 Octombrie s'a putut vedea una din acele liturghii frumoase săvârşită de preoţii noştri cu cei ruşi împreună, la care corurile răspundeau româneşte şi ruseşte iar norodul moldovenesc asculta înduioşat până la lacrimi. A fost o sărbătoare care va rămânea neştearsă pentru Moldoveni.

Dincolo în Visca, meşterul Nic. Oancea îşi întocmise un cor puternic, cu care a dat 2 concerte. Cel din 17 Septembrie stărnise o însufleţire deosebită în poporaţia rusească mai ales prin 2 cântări ruseşti cântate cu pricepere. Dar cine ar putea zugrăvi înfiorarea noastră din sara aceea, când am auzit răsunând dulcile cântări ale Ardealului. Să te desfătezi la Visca în cântecul mi-

nunat al lui Toma Brenciu del Braşov.

Ne simţiam atunci pe-o clipă la petrecerile noastre de-acasă, cu aerul acela sănătos de sat, cu preoţi, notari şi învăţători de o rară bunăcuviinţă străni în jurul meselor albe, ca să se bucure de aceste întâlniri dorite şi înălţătoare.

Iată fapte cari trebuie să-ţi mişte inima şi fac să te gândeşti la întâmplările neobicinuite pe cari istoria unui neam le păstrează în paginile sale, cu deosebită grijă, spre cutremurarea 'nduioşată a urmaşilor.

Cântările noastre au incredinţat pe Ruşi, că bejenarii găzduiţi de ei sunt oameni cu carte, că ei fac parte dintr'un popor luminat, care nu poate fi batjocurit în Moldovenii smeriţi, aflători prin aceste locuri.

Vedea şi ei, că numai o mare nenorocire ne-a putut goni până aici, că de sigur în sufletul nostru trăieşte o credinţă sfântă şi o speranţă uriaşă, care ne-a făcut să luăm lumea 'n cap şi să suferim cu atâta tărie morală tor-

Acum chipurile ca răsunare, voinicoși de bolșevici au închis pe ministrul României în vestita închisoare din *Petropavlovsc*, după ce pe drum îi puseră revolverul la tample amenințându-l cu moartea. Numai pe vremea Turcilor s'a mai pomenit o astfel de blăstămăție.

România a protestat, cu toată tăria, împotriva acestei fapte rușinoase și bolșevicii s-au văzut nevoiți în ziua de 2 Ianuarie să-și dea drumul ministrului Diamandi, după ce mai întâi încercară a-l sili să iscălească o hârtie, că adică România încă va slobozi pe Rușii arestați la Iași.

Toată lumea a rămas incremenită de fapta bolșevicilor, cari își batjocesc prietenii în chipul acestei nemaiauzite. Inșiși Rușii adevărați și cu simț de cinste, și-au arătat supărarea scriind cu multă asprime în gazetele lor, contra nesocotitelor dela Petrograd. Așa de pildă „Odeschi Novosti” zice: „Arestarea ministrului României pune pe comisarii naționali dela Petrograd departe de ori ce guvern monarhic, burghez, republican și chiar democratic. Degeaba vor crede ei, că prin aceasta guvernul din Petrograd a înaintat și a târât deodată după sine toată omenirea în împărăția luminoasă a socialismului.

Drumul spre socialism nu este drumul răzburărilor. În chipul acestei Coisării naționale n'au făcut un pas înainte ei unul înapoi spre Turcia veacului al 18-lea, cu obiceiurile ei salbatice. Dar la institutul Smolny (unde stătuiește guvernul bolșevic), să vede că oamenii au hotărât să sperie toată lumea cu îndrăzneala lor.

Fapta neauzită de călcare a dreptului națiunilor, este o nebunie în toată puterea cuvântului. Ea poate costa scump Rusia.

Dacă inșiși Rușii scriu astfel, ee să mai zicem noi Românii despre bolșevicii dela Petrograd, cari părăsind România în cea mai grea primejdie se dau la pace rușinoasă cu Nemții și-și bat joc de întovărășiți?

ȘCOALA MOLDOVENEASCĂ

Revista Obștei învățătorilor moldoveni din Basarabia.

Chișinău, Cupeciscaia 19.

Iese odată pe lună sub conducerea unui Comitet.

Abonamentul 3 ruble pe an.

turile unei sorți ce nu ne-a cruțat nici una din asprimitile ei zdrobitoare.

Iar jos la *Aleşchi* ai noștri întemeiază societatea literară-culturală. „Regele Ferdinand I Romanul”, stăruind să îmbrățișeze dorințele pribegilor de-a se adăpa din izvoarele culturii și literaturii românești.

Căci nici odată n'am simțit mai dureros ca acum lipsa de hrană sufletească, pe care o aveam acasă din belșug prin bibliotecile, ziarele și revistele noastre naționale. În nopțile de sbucium ca și în zilele de frământări necontenite, numai cuvântul românesc, — talmăcitor de ideal și vestitor de biruință — ne mai putea stămpăra arsura durerilor și dorul după Ardealul nostru. Pentru el se sguđuie toată ființa noastră, de patima lui adâncă gemem în taina serilor instelate și nu-i inimă între noi, care să nu-l jalească cu lacrimi triste în pribegia întunecată ce nu să mai sfârșește...

Rusia. Dr. I. Matelu.

Urările aliaților către Familia noastră Regală

Cu prilejul nunții de argint a familiei regale române, miniștrii Puterilor întovărășite aflători la Iași, s'au înfățișat înaintea Regelui și a Reginei și le-au prezentat aceste frumoase urări, cari ne umplu sufletul de mândrie și de încredere:

Miniștrii puterilor Intovărășite (Aliate) cari au onoarea de a reprezenta guvernele lor pe lângă Maiestățile Voastre în epoca aceasta plină de glorie și de sacrificii (jertfe), memorabilă în istoria libertății și unității națiunilor. Vă roagă să le îngăduiți de a se asocia la poporul român pentru a Vă aduce felicitările (hiritisirile) lor respectuoase cu prilejul nunții de argint a Maiestății Voastre.

Martori ai forței sufletești și a generoaselor inițiative ale Maiestăți Sale Regelui, care conduce (povățuește) poporul Său pe calea unității naționale, a dreptății sociale și a libertății politice, precum și ai neobositului devotament și al curajului Maiestății Sale Reginei și al generoasei inițiative a armatei române nedespărțit unite cu celelate armate ale Antantei (Înțelegerii) — imputerniciții Aliaților au nestrămutata credință, că neîntrecuta Lor vitejie, abnegație și patriotism vor fi răsplătite cu împlinirea idealului de veacuri al României.

Reînnoind Maiestăților Voastre și Augustei Lor Familii călduroasele lor urări de fericire, imputerniciții Aliaților Le roagă să binevoiască a primi expresiunea simțemintelor lor pline de respect!

Cum sunt înșelați prizonierii noștri.

De când bolșevicii dela Petrograd u intrat în desbateri de pace cu Germanii, s'a pornit o propagandă mare de către spionii dușmani printre prizonierii noștri, ca să plece acasă cu învoirea Rușilor. Mulți s'au lăsat înșelați de ademenirile acestor blăstămați, cari le spuneau că prizonierii întorși acasă nu vor mai fi trimiși la front ci li se va da un loc de slujbă în țară pela poduri, magazii ori fabrici. Astfel o seamă de plenic, cari nu-și mai văzuseră casa și copiii de peste 3 ani de zile, au pornit spre Ungaria. Dar amar s'au înșelat. Căci îndată ce au ajuns în mâna comăndurilor ungurești, nici n'au fost lăsați să se ducă pe la ai lor, ci au fost împărțiți îndată în *marș-companii* și trimiși deadreptul în Italia ori pe frontul francez, chiar în cele dintâi tranșee.

Cățiva dintre ei au fost făcuți prizonieri de Italiani și întrebați de aceștia asupra stării lor și-au povestit pățania. Gazetele italiene au tipărit aceste povestiri, ca să le cunoască toată lumea și să se încredințeze de apucăturile dușmanilor.

Până și un Ungur amăgit văzându-se dus iarăși la front, a făcut ce-a putut și-a fugit din nou la

Roși. Sosit la Chiev el a spus pe față, că toate făgăduielele eşite din gura spionilor între prizonieri, sunt minciuni goale.

Prin urmare, fraților prizonieri, luați seama și nu vă dați plainicii în dorul vostru de casă.

Drumul spre casă nu duce prin *Brest-Litovsc* în tovărășia hingherilor, ci prin Chiev și Iași sub flamura steagului național purtat de armata României.

Nu pe calea robilor, ci pe calea eroilor trebuie să ajungem noi în Ardealul nostru iubit.

Mai bine să murim, decât să ne mai întoarcem în jugul unguresc.

Un Crăciun rar

Pretutindeni Români au sărbăt. Crăciunul în lacrimi. Căci niciodată el n'a fost mai trist ca acum, când toate țările noastre gem sub cnutul dușmanului cătropitor, când Românii se văd risipiți până în cele mai depărtate colțuri de lume, cu nădejde sfărâmate. Numai la Chiev s'a întâmplat să străluciască steaua noastră în seara de Crăciun. Stăruința unor oameni de inimă a strâns laolaltă o mână de Români din Ardeal, Bucovina, România, Basarabia și Ucraina.

S'au cântat înălțătoarele noastre cântece naționale, s'au rostit cu vântări pline de înflăcărare despre unirea tuturor Românilor, pe care acolo la Chiev o vedeau apropiindu-se cu toată hotărârea, s'au făcut urări de izbândă ca minunata petrecere să se încheie cu j curi apri se până în zorii zilei.

Ideea *României Mari* a prins rădăcini adânci și ele nu mai pot fi smulse de nici o putere dușmană. Prin bărbăție și înțelegere frățească noi vom și înce *Țara Românilor*.

— În săptămâna aceasta gazeta noastră a ieșit numai odată în loc de trei ori. Pricina t ebuie căutăată în tulburările sângeroase dela Chișinău, puse la cale de bolșevici. Cerem iertare abonatiilor, făgăduind că la preljuri potrivite vom tipări gazeta pe întindere mai mare, cum am făcut și cu numărul de Crăciun

— *Sângele frățesc*. A curs la Chișinău, sângele fraților noștri ardeleni, cari se duceau spre Iași, la luptă împotriva dușmanului. Ce blăstăm pe capul nostru! Astăvară și de-atunci încoace ei erau primiți la Chișinău cu cântece și flori. Acum însă gloanțe ucigăse sburau spre piepturile lor culcându-i la pământ.

Iată ce face prostia de veacuri și otrava străinilor! Dar vom mai scrie asupra acestei pagini negre și îndurerate.

Pleacă viteji. După vajnicel: lupte pe cari le-au dat bolșevicii pe frontul dela Chișinău, unde nu era nici un dușman, acum își adună pradă și pleacă în grabă mare peste Nistru. Se pot duce. Nime n'o să plângă după ei, afară de cetățenii cari i-au îndemnat să-și acopere numele cu rușine.

Arestarea Românilor. Bolșevicii puși la cale de provocatori, cari strigau prin toate colțurile că vine România să la Basarabia, au dat poruncă să fie arestați toți Românii aflători în Chișinău. Sa și pornit goana împotriva lor pe la hoteluri, locuințe private și prin alte locuri. Pe urmă, după câteva zile, văzând că Românii nu vin, au dat drumul arestaților. Și să nu mai zici, că nu sunt întovărășiți de omenie și deștepți acești voinicoși?

Cu inima zdrobită plângem moartea voastră, iubiții noștri frați, cari ați fost uciși la Chișinău în ziua de 6 Ianuarie.

În drumul vostru spre Iași, vi s'a luat viața, pe care doriați să v'o jertfiți pentru slobozirea Ardealului nostru.

Ați închis ochii cu durerea de-a vă vedea răpuși mișelește tocmai în orașul, unde altădată frații voștri au fost primiți cu cântece de bucurie.

Dumnezeu se vă odihnească și să ridice de pe capul neamului nostru acest blăstăm îngrozitor!

Vine oștirea românească? CÂNTECEȘI CORURI MOLDOVENEȘTI

De azi dimineață se vorbește cu stăruință, că oștirea românească se apropie de Chișinău. Autoritățile orașului ar fi fost înștiințate despre aceasta, fiind poftite să ia măsuri pentru primirea ei. Primarul orașului, d-l Schmidt ar fi hotărât să iasă întru întimpinarea ei și să i vestească bucuria ce-o simt locuitorii, că în sfârșit se va face odată rânduiala și vor înceta omorurile și tâlhăriile. Așteptăm să vedem ce este adevărat din acest svon.

— „Prada de războiu” a bolșevicilor. În lipsă de tunuri și mitraliere pe cari nu le-au putut cucerii pe „câmpul de luptă”, bolșevicii au avut totuși o izbândă capturând banii misiunii române din Chișinău. În puterea nopții au intrat în locuința misiunii din ulița Sedovaia și au furat din cassa de bani, suma de peste 2 milioane de franci, cu banii aceștia aveau să cumpere hrană pentru oștirea noastră, flămânzită în urma jafurilor făcute tot de bolșevici prin satele Moldovei. Noroc că cel puțin oșterii români au scăpat cu viața. Vrednicii hoți au spălat putina și nime nu le mai dă de urmă.

— În automobile. În noaptea de 12 Ianuarie huruiau ulițele Chișinăului de sgomotul automobilelor. Erau bolșevicii, cari auzind că în adevăr vine oștirea românească, țineau că e mai cuminte să-și ia catrafusele decât să dea față cu armata care nu vrea să știe de păcătoas anarhie rusească. Astfel curg năvalnic spre gară automobilele în spaima „provocatorilor” și bucuria oamenilor sătului de atâta prădăciune și năcaz cât au făcut acești muscali.

Aducem la cunoștința învățătorilor moldoveni, că D-l Nicolae Oancea a dat la iveală mai multe caiete (tetrad) cu cântece moldovenești pentru toate clasele școlare sătești. Și anume:

1. *Cântece de școală*, pentru clasa I. într-o voce ruble 2.—, clasa II. „ „ „ 2 30, clasa III. în două voci „ 2 50, clasa IV. „ „ „ 2 80.

2. *Cântece pentru tinerime*: Caietul 1-ju în trei voci ruble 3.— Caietul 2-lea în trei voci ruble 3.—

3. *Liturgia în două voci*, copii de școală — — ruble 2.

4. *Coruri bărbătești în patru 80 voci și coruri amestecate (doamne și domni) în patru și șase voci*. Buc ta din acestea costă ruble 1.—

Cei ce doresc să aibă aceste note, sunt poștiți a trimite prețul lor împreună cu 50 copeci pentru portorecomandat pe adresa: Chișinău. Leovscaia 57. Nicolae Oancea profesor de muzică la Seminar.

Dacă învățătorii doresc să cunoască și numele cântecelor din fiecare caiet, Domnul Oancea le trimite la cerere și o astfel de însemnare.

Luminătorul

jurnal bisericesc.

Tipărirea Sfatului Frățimii Nașterii lui Hristos din Chișinău.

Chișinău. Haralampiscaia 42

Iese odată pe lună. Prețul 5 ruble pe an.

Redac. Protoiereul C. POPOVICI

Biblioteca națională

În editura gazetei noastre a început să se publice

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ

din care a eșit

No 1. **Sărbătoarea Basarabiei**

Deschiderea celui dintâi Sfat al Țării la Chișinău, în ziua de 21 Noemvrie 1917.

Are 136 pagini, prețul 1 Rublă.

No. 2. **DEȘTEPTAREA MOLDOVENILOR DE PESTE NISTRU**

Adunarea națională ținută la 17 Decemvrie 1917 în orașul Tiraspol. Dare de seamă de Dr. O. GHIBU.

Are 60 pagini, prețul 60 copeci.

Doritorii de-a cumpăra aceste broșuri să se adreseze către Redacția noastră.